

Svar på skriftligt spørgsmål om att effektivare leta efter försvunna barn och unga

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 973/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho / saml:

Har regeringen säkerställt att det vid inrikesministeriet och polisen finns tydliga aktörer som ansvarar för försvunna barn och efterspaning av dessa samt uppföljning och övervakning av åtgärder,

vad ämnar regeringen göra för att snabbare hitta försvunna barn och unga,

hur ämnar regeringen trygga polisernas resurser så att de faktiskt har resurser att leta efter försvunna barn,

ämnar regeringen förbättra polisens befogenheter att göra husrannsakan för att hitta försvunna barn,

ämnar regeringen ingripa i avgifterna för begäran om handräckning för försvunna barn och

hur ämnar regeringen främja samarbetet med aktörer inom social- och hälsovården för att säkerställa att barnets bästa tillgodoses?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Inrikesministeriets verksamhetsområde fastställs i reglementet för statsrådet (262/2003) och uppgiftsfördelningen i inrikesministeriets förordning om inrikesministeriets arbetsordning (1078/2013). Enligt 1 § i polisförvaltningslagen (110/1992) ansvarar inrikesministeriet bland annat för styrningen och övervakningen av polisens verksamhetsområde. Centralförvaltningsmyndighet under inrikesministeriet är Polisstyrelsen som är polisens högsta ledning i fråga om andra polisenheter än skyddspolisen. Enligt 4 § i lagen ska Polisstyrelsen bland annat leda och övervaka polisverksamheten i fråga om polisenheterna under den samt se till att den medborgarservice som hör samman med polisens uppgifter finns tillgänglig i lika utsträckning och är av samma kvalitet i hela landet. Den lokala polisen som lyder under Polisstyrelsen utför den operativa polisverksamheten och letar till exempel efter försvunna personer. Denna polisinrättning ska också se till att den medborgarservice som hör samman med polisens uppgifter finns tillgänglig i lika utsträckning och är av samma kvalitet inom distriktet.

För att trygga tillgodoseendet av barnets bästa och välfärd har man fastställt att processen för att leta efter och återsända personer som utan tillstånd avlägsnat sig från en barnskyddsanstalt förutsätter en tydlig ansvarsfördelning mellan olika aktörer samt att nuvarande verksamhetspraxis och samarbete görs smidigare. Centrala aktörer har redan kartlagt helhetsbilden och fört preliminära diskussioner om metoder för att förbättra nuläget. Samtidigt kommer social- och hälsovårdsministeriet också att kartlägga eventuella behov av lagändringar i fråga om exempelvis socialvårdens och barnskyddets befogenheter.

De förslag (SHM:s rapporter och promemorior 2020:28) som en arbetsgrupp för en reform av barnskyddets krävande vård utom hemmet som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet färdigställde i september 2020 är för närvarande på remiss. Förslagen syftar till att förbättra verksamhetsförutsättningarna för barnskyddet och utveckla vården utom hemmet. Arbetsgruppen föreslår bland annat att 69 a § i barnskyddslagen (417/2007) om återförande av barn som utan tillstånd avlägsnat sig från en anstalt preciseras så att barnskyddsanstaltens primära ansvar för åtgärderna när barnet saknas bättre framgår av bestämmelsen.

Regeringen har förbundit sig till att höja antalet årsverken för poliser till 7 500 årsverken före 2022. Polisen riktar kunskapsbaserat sina resurser till olika områden. Formerna för den traditionella polisverksamheten vidareutvecklas också genom att utnyttja de tekniska möjligheter som står till buds och genom att i utvecklingen av polisens tjänster beakta olika kundgruppers behov.

Enligt Polisstyrelsen har polisen tillräckliga befogenheter för att leta efter försvunna personer. Dessa befogenheter omfattar också möjligheten till husrannsakan för att hitta ett försvunnet barn. För att polisen ska kunna utöva sina befogenheter förutsätts dock alltid att förutsättningarna enligt lagen uppfylls i varje enskild situation. Inrikesministeriet följer upp att befogenheterna är tillräckliga i en verksamhetsmiljö som ständigt förändras.

Vid inrikesministeriet har man vidtagit brådskande åtgärder i fråga om polisens handräckning gällande barnskyddet och social- och krisjouren och den avgift som tas ut för handräckningen. Allt eftersom beredningen framskridit har man konstaterat att det i ärendet finns flera frågor som måste lösas och som kan ha omfattande konsekvenser och att detta ännu inte kunde beaktas i inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer 2021 (1117/2020) som trädde i kraft den 1 januari 2021. Normgivningsbehörigheten i inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer grundar sig på lagen om grunderna för avgifter till staten, som finansministeriet ansvarar för att bereda.

Samarbetet mellan lokala aktörer är viktigt för att säkerställa att barnets bästa verkligen tillgodoses. Man har lång och god erfarenhet av samarbetet mellan polisen, socialvården och barnskyddet. Polisens multiprofessionella ankarverksamhet har också gett goda erfarenheter av att hjälpa unga som begått brott eller uppvisar andra symptom och verksamheten sker i samarbete mellan olika myndigheter. Ankarverksamheten är inriktad på att i ett tidigt skede främja de ungas välbefinnande och förebygga brott. Ankarverksamheten genomförs i ett multiprofessionellt team som består av sakkunniga från polisen, social-, hälso- och ungdomsväsendet. Den ankarverksamheten genomförs av totalt 38 ankarteam inom alla elva polisdistrikt.

Inrikesministeriet har länge satsat på ankarverksamheten eftersom den har visat sig effektiv för att trygga barnets bästa.

Helsingfors 18.1.2021

Inrikesminister Maria Ohisalo